

SEFER HAMITZVOT #59 – CHATZOTZROT / TROUBLED TIMES

(1) במדבר פרק י

(א) וַיְדַבֵּר יְקֹזֵק אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: (ב) עֲשֵׂה לְךָ שְׁתֵּי חֲצוּצֹת כֶּסֶף מְקֻשָּׁה תַעֲשֶׂה אֹתָם וְהָיוּ לְךָ לְמִקְרָא הַעֲדָה וּלְמִסַּע אֶת הַמַּחֲנוֹת...: (ח) וּבְנֵי אֶהְרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקַעוּ בַחֲצוּצוֹת וְהָיוּ לָכֶם לְחֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם: (ט) וְכִי תִבְאוּ מִלַּחְמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּרָר אֲתֹכֶם וְהִרְעַתֶם בַּחֲצוּצוֹת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶּם מֵאִיְבֵיכֶם: (י) וּבְיוֹם שְׂמַחְתֶּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בַּחֲצוּצֹת עַל עֲלִיתֵיכֶם וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיוּ לָכֶם לְזָכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי יְקֹזֵק אֱלֹהֵיכֶם:

(2) ספרי במדבר פרשת בהעלותך פיסקא עו

ר' עקיבא אומר אין לי אלא מלחמה שדפון וירקון ואשה מקשה לילד וספינה המטרפת בים מנין ת"ל על הצר הצורר אתכם על כל צרה וצרה שלא תבוא על הצבור:

(3) ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה נט

והמצוה הנ"ט היא שצונו לתקוע בחצוצרות במקדש עם הקרבת כל קרבן מקרבני המועדים והוא אמרו ית' (שם י) וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצוצרות. ובבאור אמרו (ר"ה ב) שמצות היום בחצוצרות. וכבר התבארו משפטי מצוה זו בספרי וראש השנה (כו ב, כז א, כט א) ותענית. וכן אנחנו מצווים לתקוע בחצוצרות בעתות הצורך והצרות כשנצעק לפני השם יתעלה והוא אמרו (שם) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם וגו':

(4) מגיד משנה הלכות תעניות פרק א

וראיתי לרבינו בספר המצות שלו שמנה תרועה זו ותקיעה שבשעת הקרבנות במצוה אחת ותמה אני למה שהרי שני פסוקים הם בכתוב.

(5) ספר המצוות לרמב"ם שורש יא

השרש האחד עשר שאין ראוי למנות חלקי המצוה בפרט חלק חלק בפני עצמו כשיהיה המקובץ מהם מצוה אחת: פעמים יהיה הצווי האחד שהוא מצוה אחת יש לו חלקים רבים. כמו מצות לולב (ע' קסט) שהיא ארבעה מינים... כמו שאמרו (שם) התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת. והנה היה אפשר לנו שנאמר שלבן ותכלת יימנו בשתי מצות לולי מה שמצאנו להם לשון מבואר במכילתא דרבי ישמעאל (בעש' יד הובא מספרי) והוא אמרם שם יכול שהן שתי מצוות מצות תכלת ומצות לבן תלמוד לומר והיה לכם לציצית מצוה אחת היא ואינה שתי מצות. הנה כבר התבאר לך שאפילו החלקים שאינם מעכבין זה את זה פעמים יהיו מצוה אחת כשיהיה הענין אחד. כי הכוונה בציצית למען תזכרו. אם כן כלל הדבר המחייב לזכרון מצוה אחת יימנה.

(6) חזקוני במדבר פרק י

והיה לכם לזכרון שהרי ביום שמחתכם דהיינו במועדיכם ותקעתם על עולותיכם וכשתקעו ותריעו למלחמה יזכור לכם זכות הקרבנות ונושעתם.

If so, the purpose of Chazozrot for Kobanot is so we can use that Zechut during times of great trouble. That might explain the Rambam's focus on Et Zarah in the Yad.

(7) רמב"ם הלכות תעניות הקדמה

הלכות תעניות. מצות עשה אחת והיא לזעוק לפני ה' בכל עת צרה גדולה שלא תבא על הצבור

(8) רמב"ם הלכות תעניות פרק א הלכה א

מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר + במדבר י"א על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות, כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו .

הלכה ב

ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב + ירמיהו ה' + עונותיכם הטו וגוי, וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם .

הלכה ג

אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה + ויקרא כ"ו + והלכתם עמי בקרי והלכתי עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

הלכה ד

ומדברי סופרים להתענות על כל צרה שתבוא על הצבור עד שירוחמו מן השמים, ובימי התעניות האלו זעקין בתפלות ומתחננים ומריעין בחצוצרות בלבד ...

(9) השגות הרמב"ן לספר המצוות לרמב"ם מצות עשה ה

ומה שדרשו בספרי (עקב) ולעבדו זה התלמוד ד"א זו תפלה אסמכתא היא או לומר שמכלל העבודה שנלמוד תורה ושנתפלל אליו בעת הצרות ותהיינה עינינו ולבנו אליו לבדו כעיני עבדים אל יד אדונייהם. וזה כענין שכתוב (בהעלותך י) וכי תבאו מלחמה בארצכם על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות ונזכרתם לפני י"י אלהיכם והיא מצוה על כל צרה וצרה שתבא על הצבור לזעוק לפניו בתפלה ובתרועה ... ואם אולי יהיה מדרשם בתפלה עיקר מה"ת נמנה אותו במניינו שלהרב ונאמר שהיא מצוה לעת הצרות שנאמין שהוא יתברך ויתע' שומע תפלה והוא המציל מן הצרות בתפלה וזעקה. והבין זה :

(10) תלמוד בבלי מסכת בבא קמא דף ס עמוד א

תאני רב יוסף, מאי דכתיב : + שמות י"ב + ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר? כיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין צדיקים לרשעים ; ולא עוד, אלא שמתחיל מן הצדיקים תחלה, שנאמר : + יחזקאל כ"א + והכרתי ממך צדיק ורשע.